І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 41. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го БЕРЕЗНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 3, 1960 No. 41. VOL. LXVII

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗАКИДИ, ЩО ЗДА ПІДТРИМУЮТЬ ДИКТАТОРІВ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Сантіяґо, Чіле. — У другому дні свого перебування в південно-американській республіці Чіле през. Айзенгавер був гостем чілійського Конґресу і відбув нараду з чілійським президентом Хорґе Алесандрі, у висліді якої проголошено спільний комунікат в справі співпраці обидвох країн над піднесенням добробуту населення й господарського розвитку південноамериканських народів. Окремо, в зустрічі з членами американської амбасади і з запрошеними чілійськими гістьми, през. Айзенгавер виголосив коротку промову, в якій торкнувся різних непорозумінь у взаєминах між З'єдиненими Державами Америки і південноамериканськими республіками і дав відповідь на часті закиди, що ЗДА підтримують диктаторів і їх диктаторські режими в тій чи іншій республіці. Цього роду закиди, що з ними зустрічався през. Айзенгавер теж під час своєї теперішньої поїздки по Південній Америці, назвав през. Айзенгавер сміховинними, підкреслюючи, що З'єдинені Держави Америки цінять і люблять свободу більше, як будь-яка інша країна світу і наполегливо бажають, щоб із цієї свободи могли користати усі народи світу. В дальшому підкреслив през. Айзенгавер, що ЗДА відкидають диктатуру в кожній її формі — і правій і лівій — і головним своїм завданням в Об'єднаних Націях і в Організації Американських Держав вважають оборону й охорону усіх тих, що люблять свободу. У комунікаті, проголошеному у висліді розмов між през. Айзенгавером і президентом Хорґе Алесандрі, які відбувалися спорадично впродовж двох днів перебування през. Айзенгавера в Чіле, висловлено конечність розв'язки основних економічних проблем Західньої Гемісфери й обмеження торгівлі зброєю із і поміж південноамериканськими країнами. Під час розмов обидвох президентів була передискутована теж програма господарської співпраці ЗДА і країн Південної Америки, покладена під назвою „Операція Пан-Америка" в основу Бразилійської Декларації, проголошеної през. Айзенгавером і през. Кубічеком під час відвідин першого у Бразилії. Чіле було третьою країною із відвідуваних през. Айзенгавером південноамериканських республік і звідти Президент виїхав в середу дня 2 березня до Уруґваю. Після одноденних відвідин в столиці цієї республіки Монтевідео през. Айзенгавер виїде до Порто Ріко і звідти по двох днях відпочинку в неділю 6 березня вернеться до Вашинґтону.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПРОМОВЛЯЄ В САНТІЯҐО

Під час свого перебування в Чіле през. Айзенгавер виголосив промову до членів тамошньої американської амбасади і запрошених гостей. Поза Президентом оркестра американської фльоти, 19 музикантів із складу якої згинули мин. тижня в зударі двох літаків над Ріо де Жанейро в Бразилії.

Західні держави відновлюють лети до Берліну у висоті понад 10,000 стіп

Берлін. — ЗДА, Англія і Франція рішили переводити летунське постачання до західнього Берліну летами у кожній висоті, отож також понад 10,000 стіп, всупереч совєтським застереженням. Названі західні держави мають офіційно повідомити про це совєтське командування в Східній Німеччині. В минулому році Совєти запротестували проти летів англо-американських літаків на більшій висоті, як 10,000 стіп, подаючи за арґумент, що у цій висоті літають совєтські й східньо-німецькі літаки, отож грозить небезпека зудару. Кількакратно совєтські ловецькі турбомоторові літаки „обскакували" американські машини, стараючись збити їх зі шляху або примусити обнизити лет. ЗДА відкинули всякі совєтські застереження щодо висоти летів, заявивши, що в цій справі не було ніколи ніяких договірних обмежень і що існують типи новітніх літаків, які вимагають якраз дуже великої висоти. Західні коментатори гадають, що на теперішнє рішення щодо відновлення таких летів вплинули останні нові погрози Хрущова щодо передання Східній Німеччині всіх прав супроти Західнього Берліну, внаслідку чого знову зросла небезпека нової бльокади Берліну.

ОН приготовляють декларацію про право до політичного азилю

Об'єднані Нації. — 18-членна Комісія про права людини відбуває в Женеві 3-тижневу сесію, яка на своєму денному порядку має м. і. справу політичного азилю, хто до нього управнений і в яких випадках та як його треба уділяти. Головою тієї Комісії обрано арґентинського представника Маріо Амадео. Названа Комісія є частиною Економічно-соціяльної Ради Об'єднаних Націй, яка має свій осідок у Женеві в колишньому палаці Ліґи Націй і там відбуваються засідання названої Комісії. Комісія має розглянути справу недавніх антисемітських виступів в Західній Німеччині й інших країнах, як також обміркувати проблему захорони проти самовільного арештування, притримування в концентраційних таборах або в слідчих в'язницях та виселювання з краю за адміністраційними розпорядками.

ПОНАД 1,000 УБИТИХ У ЗЕМЛЕТРУСІ В МАРОККО

Аґадір, Марокко. — 12 секунд тривав землетрус, що стався зараз після півночі з останнього понеділка на вівторок в портовому місті Аґадір у Марокко, але цього було досить, щоб 45,000 місто перетворити в одно велике румовище. Число жертв подають від 1,000 до 5,000 з пречисленими раненими, але ніяка сяк-так докладна статистика не можлива, поки не розкопається звалищ домів і не закінчиться рятункова акція. Поруйнована однаково стара марокканська дільниця мусульманських мешканців як новітня, европейська. Провалилась старинна фортеця на високому горбі над морем, улюблене місце туристичних прогулянок, як і 4- і 5-поверхові мешкальні доми, побудовані французькими підприємцями. В румовище перетворився теж 4-поверховий люксусовий готель Ес Саада. Пожежа, яка негайно після землетрусу вибухла в різних частинах міста, і височезні хвилі моря, що залили портову дільницю, доповнили образ катастрофи. Негайна рятункова акція була неможлива тому, що були перервані комунікаційні шляхи та була знищена електрівня і місто було окутане темрявою. На вулицях розгравалися дантейські сцени. Недалека французька морсько-летунська база стала найпершою метою втікачів і швидко перетворилася в один величезний табір бездомних. Французькі літаки зайнялись передусім евакуацією кількохсот ранених, що валялись серед румовищ. Король Мохаммед V і всі члени марокканського уряду полетіли на місце нещастя. Марокканські власті приказали повну евакуацію поруйнованого міста, в якому перебувають тільки рятункові експедиції та ті, що шукають членів своєї родини і найближчих приятелів. Американський амбасадор — Чарлс Йост, що полетів на терен катастрофи, передав негайно чек на 10,000 долярів для закупу харчів і ліків. — Шість американських військових лікарів і американські медсестри негайно зголосились до рятункової акції. Не відомо, скільки згинуло і було ранених з-посеред автохтонного населення та з-посеред туристів, бо Аґадір був одним із популярних центрів туристичного руху, головно для американців і німців, з уваги на добру морську й летунську комунікацію, північно-африканську романтику, сполучену з модерними влаштуваннями та розмірно низькі ціни для власників американської чи західньо-европейської валюти. Це одна з найбільших катастроф землетрусу в новітніх часах на одному невеличкому терені.

ЗДА випускають ракету з Флориди на Індійський океан

Вашинґтон. — Летунство плянувало 1-го березня випустити балістичну ракету „Атлас" з Кейп Капеверал на Флориді до околиць островів Князя Едварда на Індійському океані на віддаль 9.000 миль, але цю пробу відкладено до неділі, коли вернеться до столиці президент Айзенгавер. Це відкладення сталося на домагання політичних кол у Вашинґтоні, які бояться можливих політичних ускладнень у зв'язку з випущенням цієї ракети, яка мала б летіти вздовж Південної Америки Атлантиком попри Південну Африку до південної частини Індійського океану. В політичних колах думають над тим, чи з огляду на куртуазію не випадало б наперед наперед повідомити про випущення ракети тій країні, понад які ракета летіла б. СССР повідомляв різні держави про свої проби з ракетами в січні цього року. Ракета „Атлас" може летіти понад чужі території, а це не є дозволене. Коли б ракета впала не згідно з призначенням на яке інше місце, то з цього могли б виникнути політичні ускладнення.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ, ЩО ОБСТРУКЦІЯ В СЕНАТІ ТРИВАТИМЕ ПРИНАЙМНІ ДВА ТИЖНІ

Вашинґтон. — В середу 2-го березня обструкція в Сенаті продовжувалася третій день, бо південні демократичні сенатори рішені не капітулювати і всіми засобами поборювати законопроєкт, який охороняв би виборчі права негритянського населення та давав би право посилати дітей до шкіл, в яких навчаються тепер тільки діти білих батьків, а також усував би дискримінацію чорного населення в інших ділянках. Провідник південної опозиції сенатор Ричард Б. Рассел із Джорджії ще загострив своє становище, і тому передбачають, що обструкція потриває принаймні 14 днів, бо сенатська більшість не збирається уступити. Сен. Рассел сказав, що його промову з першого дня обструкції ц. зн. з понеділка 29-го лютого, мильно зрозуміли, бо він зовсім тоді не думав, що Південь піде на які-будь компроміси. „Дехто думав, казав, що я приношу оливну галузку із білим прапором, і що я шукаю якогось компромісу. Така думка — це найдальша річ на світі в моїй голові". Члени Сенату черґуються в Сенаті, їдять там і сплять, щоб не дати противній стороні можливости на перемогу.

Мусульманські партизани в Альжирі поновили заклик до Франції

Париж. — Арабські націоналісти з Альжирського Фронту національного визволення, які згуртовані біля екзильного уряду Альжиру, поновили мировий заклик під адресою президента де Голя. Прем'єр того тимчасового екзильного уряду Фергат Аббас склав в Тунісі заяву в надзвичайно примирливому тоні, ствердивши тільки, що проголошення військового перемиря та обмеження себе до плебісциту, як прзв'язки альжирської проблеми, можливе тільки після отримання ґарантій щодо технічного способу переведення плебісциту. „Якщо буде згода щодо предмету розмов в цій справі, то питання процедурального характеру цілком другорядне", — заявив альжирський діяч, давши цим зрозуміти, що в такому випадку альжирські націоналісти змінили б склад первісної, н е с п р и йнятливої для французів делеґації і що нова делеґація негайно прибула б до Парижу. Що стосується самого плебісциту, то Фергат Аббас висловив переконання, що альжирський нарід висловиться за повною незалежністю, але що воно не пошкодить мирному зв'язкові і співпраці з Францією. Французька преса признає, що тон заяви Фергата Аббаса дуже спокійний і примирливий, проте стверджує, що основна розбіжність між становищами альжирських націоналістів і де Голя залишилась без змін: де Голь не хоче принципово переговорювати з націоналістами, як представниками цілого альжирського народу, та визнає припинення воєнних дій за передумову взагалі до будь-яких дальших розмов.

Англія перестерігає Совєти, що у випадку їх аґресії — будуть знищені

Лондон. — Новий англійський міністер (секретар) оборони Герold Воткінсон заявив у палаті громад, що несподівана атака Совєтів на Англію не захоронила б їх від негайного нищильного відплатного удару. Воткінсон не називав Москви за іменем, але всі зрозуміли, про кого мова. Він говорив про „масивну страхітливу відплатну силу" англійського атомового летунства, при чому він наводив цілу низку різних родів англійських бомбардувальників з т. зв. групи „В" (V): „Вулькан"; „Віктор" і „Валіянт". Воткінсон спростовав твердження соціялістів, що нова радарна система перестерігає Англію про ракетний налет не на 4, а на 15 хвилин, і що цього буде досить, щоб пустити в рух цілу велетенську відплатну машину. В англійському парляменті йде тепер дебата над оприлюдненою урядом Білою Книгою про оборонний стан Англії і її новий військовий бюджет. Соціялістична опозиція зголосила при цій нагоді вотум недовір'я урядові. Воно провалилось більшістю 133 голосів у користь уряду, бо багато самих соціялістів не голосували „за".

Рада Торговельних Палат за зменшення бюджету на $ 3.3 більйона

Вашинґтон. — Рада Стейтових Палат вивчала предложення на 1961 рік президентом Айзенгавером бюджет і тепер рекомендує Конґресові, що той бюджет треба б зменшити принаймні на $3.3 більйона долярів, бо тільки тоді можна буде втримати здорову економіку країни. Президент пропонував видати в найближчому році $79.8 більйона, а рада пропонує з цього скреслити $3.3 більйона і то з т и х видатків, що не є призначені на оборону країни. Ця рекомендація скріплює становище тих членів Конґресу, які також пропонують зменшити бюджет. До них належить конґресмен-республіканець із Ню Йорку Джан Тайбер і конґресмен демократ із Монтани Кларенс Кеннон. Рада Ст. Палат пропонує зменшити видатки на взаємну безпеку, на публічні роботи та на деякі позички. Рада пропонує також зменшити і деякі видатки на оборону, головним чином вона рекомендує ощадності у видатках на деякі військові конструкції.

Конґресова комісія признала Аеронавтичній Адміністрації $ 915,000,000

Вашинґтон. — Голова Комісії Космічних Просторів конґресмен-демократ із Луїзіяни Овертон Брукс сказав, що це було б нелогічно призначувати для Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації більше фондів, як вимагав для неї президент Айзенгавер. Конґресмен Брукс постійно критикує уряд президента Айзенгавера за малий оборонний бюджет, але тепер не треба збільшувати видатків на оборону, бо ці фонди і так творили б резерву бюджетового бюра, яке їх не видало б, коли уряд не має відповідних проєктів. Конґресмен Брукс казав, що ним очолювана комісія радо збільшила б оборонний бюджет, коли б сам уряд цього домагався. Адміністрація дістає на дослідну працю $621,453,000, на будови — $122, 787,000 і на платні — $170, 760,000.

У Мюнхені помер видатний український журналіст Павло Котович

Мюнхен, Зах. Німеччина. — В понеділок дня 8-го лютого ц. р. не цілих десять днів після відсвяткування свого 60-річчя, помер тут відомий український журналіст Павло Котович. Народжений дня 29 січня 1900 р. на Одещині, — Павло Котович був у рр. 1917-1920 учасником українських визвольних змагань і з армією УНР подався на еміґрацію, під час якої був м. ін. теж і співробітником львівського щоденника „Діло". Після другої світової війни був видавцем і редактором часопису „Наше життя" в Авґсбурґу в Західній Німеччині і якийсь час членом редакції та постійним співробітником часопису „Українські Вісті" в Новому Ульмі. Був пресовим референтом Четвертої Сесії Української Національної Ради і головою контрольної комісії Спілки Українських Журналістів у Західній Европі. В минулому належав до соціял-демократичної партії і, перебуваючи на еміґрації, співпрацював з українськими соціялістичними партіями, приналежними до УНРади. Похорон Покійного відбувся дня 11-го лютого ц. р у Мюнхені.

Департамент оборони — проти передачі старих кораблів країнам НАТО

Вашинґтон. — Департамент оборони заявився проти того, щоб невживані старі нафтоналивні кораблі передати тим державам, які належать до Північно Атлантійського Порозуміння (НАТО). Морська Адміністрація не погоджується на те, щоб під час другої війни збудовані танкери „Лірік", „Алднайн", „Паляс" і „Февкал", кожний по 16,500 тонн поємности, віддати державі, що є членом НАТО, бо на випадок війни, ці кораблі були б недоступні для користування ЗДА. Танкери стоять тепер безчинно в річних портах, і їх треба б основно напрявляти, коли б треба знову ними користуватися. Ці кораблі могли б плинати під прапорами таких держав, як Панама, Ліберaія або Гондурас, коли б вони були власністю американських громадян, бо тоді, на випадок конечности, вони могли б служити ЗДА. Коли ж ці кораблі стали б власністю якоїбудь країни НАТО, тоді це було б не можливе.

Банки з ЗДА інвестують щорічно к. 600 міл. дол. в Південній Америці

Дорадо Біч, Пуерто Ріко. — Докори під адресою З'єдинених Держав збоку південних американців, наче б ЗДА нехтували економіку південно-американських країн, розминаються з фактами, які свідчать про щось зовсім протилежне — твердив заступник державного секретаря Даґлес Діллон у промові на бенкеті після закінчення першого дня сесії т. зв. Карибської Асамблеї, спонзорованої університетами Пуерто Ріко та Колюмбійським. Даґлес Діллон наводив пункт за пунктом цифри і факти на доказ, скільки державного й приватного американського капіталу вплинуло до країн Південної Америки та скільки користи мають з нього південно-американські країни і їх народи. Він ствердив, що інвестиції приватного капіталу в Південній Америці перевищують 9 більйонів долярів і що кожного року вплавають туди 600 мільйонів долярів з приватних а м е р и канських банків і компаній. 15% всіх своїх прибутків південно-американські країни дістають податками від північно-американських компаній, що мають там свої підприємства. Податки, що їх північно-американські компанії платять південно-американським урядам, вдвоє перевищують їхній власний дохід. Три чверті того доходу всякає в південно-американську господарку. Понад 600,000 південних американців зайняті в підприємствах півн.-американських власників, а на 48,000 відповідальних посад в отих підприємствах громадяни ЗДА займають тільки кожне шосте місце. Діллон заявив, що й тепер кругло 1 більйон долярів є до розпорядження 19-х південно-американських країн, що є членами Міжамериканського банку для розвитку. В останньому дні нарад Карибської Асамблеї, в п'ятницю цього тижня, має промовляти там президент Айзенгавер, що зупиниться в Пуерто Ріко в останньому поворотному етапі вдорозі до Вашинґтону.

● **Генеральний секретар Об'єднаних Націй** Даґ Гаммершілд запросив і з р а ї льського прем'єра Давида Бен Гуріона, щоб той, приїхавши до Ню Йорку, відвідав його для обговорення нового загострення арабсько - ізраїльських відносин та зросту напруження на Середньому Сході. Бен Ґуріон приїде до ЗДА в наступному тижні для отримання почесного докторату в одному з американських університетів.

МІСТО, ЩО НАЙБІЛЬШЕ ПОТЕРПІЛО ВІД ЗЕМЛЕТРУСУ

На фото — марокканська пристань Аґадір, що її знищив двома хвилями великий землетрус, викликаючи не тільки пожежі, але й залив місто морськими хвилями.

В АМЕРИЦІ

● **Цього року Великдень** святкуватимуть разом всі християни 17-го квітня без огляду на те, чи вони святкують за старим чи новим календарем. Греко-католики і православні українці почали піст 29-го лютого в понеділок, а римо-католики і протестанти почали його в середу 2-го березня. В римо-католицьких церквах в Попелеву середу священики посипають голови вірним попелом на пригадку того, що людина з попелу постала, і в попіл переміниться.

● **Гаванський щоденник „Революсіон"**, який є півурядовим органом, критикує поїздку Айзенгавера по Південній Америці, пише, що „Айзенгавер не є шляхетним воїном демократії, не є оборонцем народу ані ідеалістом, тільки представником американської плютократії, яка не бажає волі світові ані добробуту людськости".

● **Прихильники Адлея Стівенсона** у Вашинґтоні заявляють, що сподіваються здобути делеґатів із Дистрикту Колумбія і зі стейту Ореґону для свого кандидата на президента, бо Стівенсон заявив їм, що він хоче бути кандидатом цього року і що погодиться на кандидатуру, як його наіменують. Сам Стівенсон публічно з а я в л я в кілька разів, що він не кандидує.

● **Згідно з новим звітом** 16 сенаторів затруднюють в своїх бюрах 17 членів своїх родин із такою платнею, як це було при кінці вересня минулого року, тільки сенатор Ралф Ярборо з Тексасу збільшив своєму синові платню по 30 долярів місячно: в третьому кварталі він дістав $1.784.25, а в четвертій чверті $1.803.09.

● **В Ґейлордсвіллі**, Конн., помер у віці 91-го року маляр Рекс Брашер, який намалював 1,200 американських п т а х і в, обіймаючи всі роди й відміни американського птаства. Він працював до 89-го року життя, коли йому не дописував зір. Він не був одружений і рукою намалював майже мільйон птахів, які були надруковані з його малюнків. Він малював птахи з Північної Америки, від Панами до найдалі на північ.

● **В Дітройті** померла у віці 92-ох років сестра Генрі Форда, Марґарет Рудіман, засновника відомого автомобільного промисловця, який був найстаршим в родині, що мала 6 дітей, і який помер у віці 83-ох років ще в 1947 році.

У СВІТІ

● **Хрущов** зажартував собі з журналіста, який запитав його на пресовій конференції в столиці Індонезії Якарті, чи він, Хрущов, має умовлену тайну зустріч з Айзенгавером. „Він власне був тут учора, відповів Хрущов, ми говорили кілька годин, а сьогодні вранці Айзенгавер від'їхав" — після чого Хрущов зареготався, вдоволений власним дотепом.

● **В Совєтському Союзі** проголошено знижку цін на різні ужиткові предмети, що їх вважається там великим люксусом. Між тими товарами є електричні пральні машини, фотоапарати, столове срібло, радіоапарати, хутряні вироби, мисливські рушниці, кава, какао, мармеляда і спорошковане молоко. Офіційний комунікат ТАСС-а каже, що совєтські громадяни заощадять на тій знижці, що доходить до 30%, два і пів більйона рублів річно.

● **У Кипрській справі** наступив деякий поступ: англійське міністерство колоній і кипрські лідери погодились щодо вишкільних теренів на Кипрі для англійських військ, стаціонованих на Кипрі після осягнення ним державної самостійности. Найболючіша справа, через яку відложено термін проголошення незалежности Кипру — величина терену, що має становити англійську морсько - летунську базу на Кипрі — має бути вирішена протягом найближчого тижня.

● **Шість держав** погодились партиципувати у фінансуванні реґуляції ріки Індусу в Індії, щоб таким чином зліквідувати найбільшу перешкоду для порозуміння між Індією і Пакістаном. Ці дві держави, що постали з колишньої одної індійської колонії Англії, були розсварені з приводу хронічної посухи, що грозила то індійським та пакістанським селам, положеним обабіч Індусу. Банки ЗДА, Канади, Австралії, Західньої Німеччини, Нової Зеляндії і Англії погодились скласти капітал $410 мільйонів, потрібний для побудови сіті каналів в річищі Індусу, для переведення наводнення всього того обширу. Американські б а н к и дають свій найбільший пай — $280 мільйонів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Місяць Червоного Хреста

Березень уже традиційно є в З'єдинених Державах місяцем Червоного Хреста, цього „найближчого сусіда кожного" в нещасті й потребі. „Червоний Хрест — справді інтегральна частина нашого національного життя, завжди готовий простягнути нам в потребі свою допоміжну руку," — стверджує президент Айзенгавер у своїй проклямації березня як місяця Червоного Хреста і в своєму заклику до американців складати пожертви на цілі цієї харитативної організації. Завдання цьогорічної березневої збіркової кампанії Червоного Хреста — здобути 95 мільйонів долярів на різного роду допомогові акції, в яких він бере участь. Для прикладу згадати б тільки, що кожного року трапляється в Америці пересічно 300 стихійних нещасть, в яких Червоний Хрест забезпечує їхніх жертв дахом над головою, одягом і поживою, допомагає їм відбудувати їхні доми та відновити нормальне життя. Майже чотири тисячі лікарень користають із запасів крови, що їх збирає Червоний Хрест. Тисячі людей вишколює він для першої допомоги ближньому. Приблизно одна третя частина бюджету, більше ніж половина часу працівників Червоного Хреста призначені на опіку над вояками, ветеранами і інвалідами.

Упродовж місяця березня понад два мільйони добровольців збиратимуть фонди для Червоного Хреста. І коли один з них зустріне вас на вулиці чи застукає до вашої хати, прийміть цього добровольця з такою самою сердечністю, якби ви його приймали тоді, коли його потребуєте. Прийміть, як справді найближчого сусіда, на допомогу якого можете розраховувати в кожній потребі.

Так гинули тисячі

Державне Видавництво Художньої Літератури видало в Києві 1959 року збірку вибраних поезій українського підсовєтського поета Олександра Сороки, чим фактично регабілітовано ще одного із т. зв. „забутих несправедливо" письменників тридцятих років.

Збірку, видану під назвою „Вибране", попереджує передмова літературознавця Євгена Кирилюка. Подавши тенденційний й цілком односторонній огляд життя й творчости Олександра Сороки, Кирилюк закінчує свою передмову таким уступом: — „12-го жовтня 1941 року в розквіті творчих сил життя Олександра Сороки трагічно обірвалося. Невелика спадщина О. Сороки увійде в історію української радянської поезії як зразок самовідданого служіння своїй Радянській Батьківщині, як зразок наполегливої праці над художнім словом".

Це все, що зміг сказати про смерть Олександра Сороки сучасний підсовєтський літературознавець. Але це далеко не все, що знають справді таки про трагічну загибіль цього видатного українського поета його друзі в Совєтському Союзі і ті, що живуть у вільному світі. І тому треба пригадати для пам'яті сучасним і майбутнім поколінням справжні обставини „трагічного обірваного життя" Олександра Сороки.

В останні місяці перед вибухом німецько-совєтської війни Олександер Сорока був призначений директором видавництва „Радянська Школа" і перебував у Києві. Але після започаткування воєнних дій, у зв'язку з евакуацією Києва, енкаведисти Олександра Сороку,як„неблагонадійного", ув'язнили і тримали в одній із тюрем у Харкові. З наближенням фронту виникла конечність евакуювати в'язнів, і органи НКВД, не маючи транспортних можливостей, частину в'язнів, а з ними й Сороку, погнали пішки на схід, а решту в'язнів спалили живцем у тюрмі. Із колони в'язнів, ведемої під охороною енкаведистів і їхніх собак, Олександер Сорока вирвався і кинувся бігти в поле. За ним погналося авто з енкаведистами, які і скосили поета сальвою куль із револьверів. Обставини цього трагічного кінця він наче передбачив у своєму вірші „Мати не вийде", написаному в 1938 р. і надрукованому на іншому місці в цьому числі „Свободи".

Так загинув „регабілітований" Сорока. Спалений живцем загинув і інший видатний український поет, Володимир Свідзінський, пропав безвісти, застрелений чекістами один із найвидатніших українських та европейських сходознавців, учений філолог і поет Агатангел Кримський. Так само загинули й тисячі безіменних українців, ув'язнених і розстріляних режимом прославлюваного нині „миролюбця" Хрущова, що в той час був цивільним і військовим диктатором в Україні. Тому дрібний факт видання вибраних поезій трагічно загинулого Олександра Сороки треба вважати дуже актуальною пригадкою про заподіяні московськими большевиками злочини в Україні.

Перфідію совєтських екстермінаторів може унагляднити ще й така „подробиця", що восени 1956 р. московське МВД, не бажаючи виявляти акту й обставин смерти Олександра Сороки, наказало Правлінню Спілки Письменників України Олександра Сороку, уже 15 років мертвого, поновити в членах цієї письменницької організації.

Під знаком Фіделя Кастра

Як тільки запроєктована була подорож Айзенгавера до Південної Америки, відразу виринула проблема, як таку подорож зустрінуть народи країн, куди збирається їхати Президент. Ще не забулися ворожі демонстрації в південно-американських країнах проти віце-президента Ричарда Ніксона, коли він у квітні-травні 1958 року їздив туди з „місією доброї волі". Ця добра воля викликала тоді реакцію злої волі комуністів та їхніх свідомих і несвідомих поплентачів, які пішли на пасок пропаґанди, що підсувала Ніксонові цілі, що їх він не мав і у сні. Ясно, що те саме могло повторитися й тепер. Доказом цього були, наприклад, перестороги амбасадорів З'єдинених Держав з деяких південно-американських столиць, що виконання засуду смерти на грабіжникові й насильникові Керілові Чесманові у в'язниці в Сакраменто в Каліфорнії може бути використане нібито м'якосердними південно-американськими комуністами для демонстрацій проти Айзенгавера.

Дотеперішня подорож Президента по Бразилії, Арґентіні і Чіле показала, що маси тамошнього народу зустріли його так, як годиться: як голову наймогутнішої держави американського континенту і всього вільного світу, з якою ті країни перебувають у дружніх взаєминах і від якої вони у великій мірі залежать — економічно і під оглядом військової оборони. Однак, виявилося також, що скрізь у тих країнах ішла завзята підготова до демонстрацій проти Айзенгавера, і що ведено у цьому напрямі неперебірливу аґітацію. Комуністи та їхні поплентачі галасували, що Айзенгавер приїхав до Південної Америки нібито мобілізувати спільний похід проти Куби, щоб на руїнах „народно-демократичного" режиму Фіделя Кастра відновити „фашистський" лад, що служитиме американським імперіялістично-капіталістичним інтересам. І в столицях Бразилії, Арґентини й Чіле появилися портрети Фіделя Кастра, як ніби антипода Айзенгавера, як символа ворожих З'єдиненим Державам „демократичних" сил.

Можливо, що докази такої популярности Фіделя Кастра задовольняють його амбіцію. Але комуністичні протектори зробили йому також ведмежу прислугу, бо ж він постійно відпекується зв'язку з міжнародним комунізмом. Кого переконають його заперечення тепер, коли в Буенос Айресі, Ріо де Жанейро і Сантіяґо комуністичні недолітки кричали ніби у виклик Айзенгаверові „Фідель Кастро", а на будинках комуністичних організацій пишались портрети кубинського прем'єра?! Насправді: Фідель Кастро може сказати: „хороне мене, Боже, від приятелів". Його комуністичні приятелі достоту скомпромітували його, зробивши його своїм прапорним мужем.

ТУРИСТИЧНІ МИТАРСТВА В СССР

Нещодавно вийшов з друку порадник для туристів, американських громадян, які мають охоту відвідати Совєтський Союз. Видавцем і упорядником порадника-путівника по совєтському царству є Інститут Державних Справ, який щойно минулого року засновано у Вашингтоні. Його мета — допомагати американським громадянам найконечнішими інформаціями про все, що має будь-яке відношення до подорожі по країні „творчого соціялізму", в цілях культурного зближення і взаємного пізнання цих двох відмінних світів. Це офіційне видання Вашингтону містить багацько цікавого матеріялу, взятого, сказати б, з першої руки, який у сумі подає правдиву, гнітучу картину підсовєтської дійсности. Така публікація, поза масою важливих і засадничих інформацій про туристичні „гаразди", а то й небезпеки навіть чисто персонального характеру, розкриває американському туристові очі на те, чим насправді є СССР для людини західнього культурного типу.

Подаємо деякі наймаркантніші місця із згаданої урядової публікації:

Після приїзду до СССР американські громадяни повинні пильнувати, щоб своєю особистою поведінкою не наразитися на різного роду закиди. Наприклад, коротка жіноча спідничка або притаманне американцеві свистання (як ознака захоплення чи подиву) будуть витлумачені совєтськими людьми, як ознака некультурности. Сохрань Господи продавати чи міняти в дорозі одежу, гроші, дрібні речі! Совєтську людину, зловлену на такому „злочині", негайно замикають у холодну („чорний ринок"!), а туристові це може спричинити багато неприємностей. Погане враження викликає у совєтських людей звичка деяких туристів давати на спогад дітворі дрібні американські монети, жувальну ґуму тощо... Совєтська поліція гостро реагує також на іншу, зовсім невинну американську звичку: робити аматорські знімки з випадкових прохожих на вулиці, домів або інших об'єктів. А спеціяльно тоді, як такі знімки можуть викликати неґативне враження за кордоном.

В далеку дорогу треба брати зі собою туалетне приладдя, мило, машинку до голення, папір для персонального вжитку, різні креми та косметики. Часто в совєтських готелях мидниці й ванни протікають, тому практичній людині із-за океану треба брати зі собою добрі затички... Не рекомендується давати до совєтської хемічної пральні своєї одежі. Для тих, які хочуть залишити щось на пам'ятку принагідним знайомим в СССР,добре брати зі собою: дешеві пера, косметику, нейлонові панчохи, дитячі іграшки, англійські словники малого формату, плястикові торбинки, добре опаковані солодощі.

Інститут Державних Справ вичерпно інформує кожного американського туриста про багато інших проблем у СССР. Від деякого часу інструкції цієї урядової агенції стали майже обов'язковими для кожного туриста, зокрема ж для приватних відвідувачів. За останній рік згаданий Інститут зібрав багато цікавих інформацій в осіб, які відвідали СССР. І здобутим з цього джерела „досвідом" він ділиться.

Однорічний досвід виявив, що зовсім не побажаним для совєтських людей є відвідування туристами їх приватних мешкань, висилання їм листів з дороги або й після повороту додому. Така „туристична пошта" з-правила не доходить до адресатів. Незалежно від цього підсовєтські люди дуже цікавляться життям, заробітками, умовинами праці у ЗДА. З тих причин Інститут радить туристам брати зі собою за море світлини своїх родин і своїх домів, каталоги й журнали, що сухими фактами, без зайвих слів, змальовують життя пересічного американського обивателя.

Щодо фотоапаратів, то рекомендується брати зі собою такі, що негайно продукують знімку, яку можна показати на місці. Іншими словами, стверджують, що американський турист не має жадних прихованих намірів у відношенні до підсовєтських людей. Американські туристичні агенції передбачають, що в 1960 році буде вдвоє більше охотників відвідати СССР у порівнянні з минулим роком. Але й така подвоєна цифра (двадцять тисяч на цей рік) свідчить, що таки небагато американців має намір заглянути поза браму совєтського „раю".

Т. К.

На совєтській базі стався великий таємничий вибух

Гельсінкі. — Ще 2-го лютого ц. р. стався на совєтській ракетній базі недалеко північно - фінського кордону великий вибух, що його здалеку бачили фінські лісові робітники. Великі совєтські військові влаштування знаходяться в Алякурті в північному підбігуновому обширі. Совєти загарбали кусень фінської території, де німці побудували були за останньої війни летовище, та розбудували ту німецьку базу у великий військовий об'єкт. За твердженням західніх кореспондентів з столиці Фінляндії, Совєти побудували саме на тому відтинку базу для своїх далекосяжних ракет,що їх у випадку війни можна б вистрілювати в напрямку Канади і ЗДА почерез північний бігун. За інформаціями, що їх подали фінські обсерватори, осліплюючий блиск, пізніший вибух і луна виключають, щоб це був плянований експеримент з атомовою бомбою чи вистрілення ракети: ця совєтська база знаходиться занадто близько фінського кордону, щоб можна було переводити там такі експерименти. Західні коментатори твердять, що це вилетіла в повітря совєтська ракетна база. Хоч трудно уявити собі, щоб західні військові розвідки не мали про це докладних інформацій, проте ніякі західні офіційні чинники не оприлюднили про це ніяких даних.

НА ТЕМИ ДНЯ

12 БІЛЬЙОНІВ НА ПРОМИСЛОВІ ВИНАХОДИ

Найближчі 10 років називають у ЗДА десятирічкою економічного розвитку на порозі космічних просторів. Але ці роки, що перед нами, можна б назвати також десятиріччям промислових дослідів і винаходів. Що воно так — про це свідчать хоч би такі цифри:

У 1920 році в ЗДА було 290 промислових лябораторій, а тепер їх маємо 5,000. У фінансовому році, який закінчився 30-го червня 1954 року, на промислові досліди і розвиток урядові агенції і приватні фірми витратили 5,150,000,000 долярів, а в цьому фінансовому році, що закінчиться 30-го червня, ці витрати становитимуть 12 більйонів долярів. На промислові досліди видають гроші урядові агенції, промислові корпорації, коледжі і університети, приватні фундації і наукові інститути. Вже тепер передбачають, що в 1970 році витрати на досліди й винаходи досягнуть 27 більйонів долярів.

Ще недавно окремі корпорації тримали в таємниці наслідки своїх досліджень і винаходи, а тепер майже щодня можна читати в часописах про новий винахід.

У своєму звіті за 1959 рік Компанія Геркулес Павдер повідомляє, що в тому році витратила вона на досліди 11,600,000 долярів. „Маємо деяке число нових продуктів — читаємо в цьому звіті — в різному стані розвитку. 40 з них ще в лябораторії, 12 — у фабричній продукції, а 4 незабаром продаватимуть.

Корпорація Дженерал Моторс не подає звіту про свої досліди з огляду на конкуренцію, але громадянство знає, що у дослідних лябораторіях цієї великої фірми коло Дітройту працює 1400 осіб.

Американська Телефонічна і Телеграфічна Компанія і Вестерн Електрік Компанія мають спільну лябораторію, що називається Белл Телефон Лябораторія і є однією з найбільших у світі. Вона затруднює 11,000 робітників, з яких одна третина — це фахово вишколені науковці та інженери, що з них не один має світову славу. Ця лябораторія може похвалитися численними винаходами, зокрема такими, як гай-фіделіті платівка, звукові фільми, мікрофонний конденсатор, керовані ракети „Ніке", безпосереднє набирання чисел в телефонічному апараті на далеку віддаль та ін.

Відома автоводіям бензинова стація „Ессо" нагадує свою назвою Дослідно-інженерську компанію Ессо при відомій нафтовій фірмі Стандарт Ойл Компані в Ню Джерзі. Її засновано в 1919 році і тоді число її працівників становило лише 26 осіб. В 1959 році там працювало 3,000 осіб, і її річні витрати сягають 54 мільйонів долярів. Під теперішній час у цій лябораторії опрацьовується 1,000 проєктів, а її дослідники дістали більше як 1,000 патентів.

Найкращу оборону країні запевнює оця армія винахідників і дослідників, яка працює в 7,500 групах і начислює кругло 800,000 осіб. Вони творять нове обличчя світові і забезпечують своїй країні ще краще майбутнє.

Іван Білоус

НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА І МОЛОДЬ

Українське громадянство на еміграції щораз частіше стверджує правду, що, поза працею, яка має служити справі визволення нашої Батьківщини, другим з черги його обов'язком є всестороння опіка над молоддю. Опіка та має починатися від батьківського дому, йти через дитячі садки, школи українознавства, молодечої організації і кінчатися на молоді, що студіює у високих школах. Великим голосом перестороги були для нас з глибини зболілого серця висказані слова одного з перших наших емігрантів на річних рідношкільних зборах: „Ми думаємо, що зробили дещо для України на американській землі, але ми не звернули уваги на наших дітей, і їх у більшій частині для нас і нашої справи втратили. Зверніть пильну увагу на ваших дітей, щоб колись не гризла вас совість так, як я нині то відчуваю".

Велика частина нашої найновішої еміграції, зорієнтувавшись в ситуації на місцях нового поселення, пізнала, яка небезпека загрожує нашій молоді, взялася до праці в молодечих організаціях, рідних школах, курсах тощо і тим врятувала значну кількість нашої молоді від цілковитої асиміляції в перших роках її побуту в Америці. Маючи довголітній досвід, можу ствердити, що такої тяжкої і відповідальної праці, як праця наших виховників, не має жадний виховник і педагог у світі. Праця наших виховників — це постійна боротьба за серця і душі нашої молоді. Велику силу енергії витрачаємо на переконування тих батьків, які ще й донині не знаходять зрозуміння для тієї праці, тримаючи своїх дітей осторонь рідних шкіл та молодечих організацій. Мабуть, ще багато часу мине, поки праця над молоддю не стане для всіх зрозумілою, не дістане повної підтримки від наших організацій.

Не зважаючи на великі труднощі, щораз більше ентузіястів включається в працю з молоддю, і висліди її стають щораз кращі. Потішаючим є те, що ми недавно почули з уст знаного професора, який під цю пору навчає у високих американських школах понад шістсот свідомих українських дітей.

Ціль українознавчих шкіл і молодечих організацій — не тільки навчити молодь рідної мови, історії, географії, культури і т. п., але й виробити у неї українське серце, яке було б чуле на всі потреби нашої поневоленої батьківщини. Одним із засобів, які провадять до цієї цілі, є національні свята, відзначення річниць історичних подій або пам'яті великих наших людей. Таких імпрез влаштовується у нас багато, може забагато, але участь молоді на них мінімальна. Молодь нарікає на довгі й нудні програми, і, на нашу думку, має рацію. Наші свята з тими самими виконавцями можуть бути ще певним застриком для старших, але у молоді вони не викликають якихось особливих переживань, які могли б формувати душу. Молодь не хоче пасивно сидіти, вона хоче бути активною. Старше покоління відходить, молодь не має заінтересування, і, якщо такий стан потриває довше, наші концертові залі будуть чимраз більше порожніти.

Тому найвищий наказ хвилі — провести реформу наших святкувань. Відзначення Першого Листопада передати нашим комбатантам, день 22 Січня належить УККА або подібній організації. Але на ці свята, як виконавців програм, треба брати якнайбільше молодих сил. Переведення інших свят передати нашій молоді. Не треба тягати наших найкращих хорів на малі свята, хори повинні бути нашими репрезентантами перед чужинцями. Хори повинні раз або два рази на рік виступати з власними концертами для власної і чужої публіки. Ми маємо, Богу дякувати, багато молодих співацьких, музикальних, танцювальних і інших талантів, які урізнороднюючи програму свят дістануть поштовх до дальшої праці над собою. Старше покоління тим часом хай платить національний даток, будує пам'ятники, доми і робить багато інших речей, нині занедбаних. Ми свідомі того, що не можемо лишити молодь виключно на її сили, ми маємо бути її дорадниками, допомагати їй у праці морально й матеріяльно, бо, коли старші не будуть цікавитися її працею, це знеохотить молодь. Чи було це заохотою для молоді, коли школа українознавства влаштувала прекрасне свято в честь гетьмана І. Мазепи, на яке прийшло не більше як пядесят батьків? Чи це не є прогріхом, коли організація старших конкурує у відзначенні свята Т. Шевченка з молоддю?

Рік 1961—це сторіччя смерти Тараса Шевченка. Висуньмо вже тепер гасло „Українська молодь Тарасові Шевченкові в сторіччя його смерти" та вже тепер починаймо підготовлятись до цієї великої дати. Творімо комітети, допомагаймо молоді розробляти програми, плянуймо великі й менші свята і іншого роду імпрези, зв'язані з цією датою. Ми можемо бути певні, що при нашій помочі молодь покаже на всю широчінь свою працю, вміння і силу, як це не раз вона робила при інших нагодах.

МАТИ НЕ ВИЙДЕ, НІ...

День почався рано.
Морок,
задуха,
сіра,
Сонце з-за хмари —
рана.
Обрій —
суха пастель.

Вийшли в дорогу, світом:
Вулиці,
камінь,
брук.
Порох під ноги —
вітер,
Ноги на камінь —
стук.

Випало й нам тікати
В дальню,
далеку путь.
Ганок...
розлука...
мати...
Сльози самі течуть.

— Ви ж повертайтесь, діти,
Вілим недовго бути...
Розстріли...
Осінь...
Вітер...
Мати...
Червона путь.

І повернулись раптом —
З боєм котили дні.
Тільки настріч мати
З хати не вийшла,
ні!

ОЛЕКСАНДЕР СОРОКА

1938.

С. Риндик

ЗМІНА ВІХ

(Спогад А. З.)

(1)

З України приходили листи, де рідні й друзі писали нам, що будується українська держава і що пора вертатися додому, помагати при будові. Еміґранти не дуже вірили в цю державність, проте знайшлося чимало таких, що почали „міняти віхи". На цьому ґрунті виникали сварки і відбувались галасливі збори, особливо в Празі, в найбільшому осідку нашої еміґрації.

На одному з таких зборів виступав професор Волокуша, герой цього спогаду. У поважно виголошеній промові він казав, що ніколи не можна вважати своїх переконань за остаточне слово правди, і радив ставитися обережно й критично до всяких політичних гасел, навіть тих, що давно ввійшли в систему нашого думання і здаються нам аксіомами. Такі аксіоми, мовляв, можуть бути цілком фальшивими і через те шкідливими для справи нашого національного визволення. Однак, не назвав конкретно ані одного такого гасла, і слухачі не знали, що власне він мав на увазі.

— Пане професоре! — сказав один із учасників віча, що разом із Волокушею їхали пізнім нічним поїздом поза Прагу, вертаючись додому,— ви казали, що нам треба переконтролювати свої основні засади, бо серед них можуть бути фальшиві і навіть політично шкідливі. Чи можна знати, які саме засади ви мали на думці? Бо ви не назвали ні одної.

— Про те, що я мав на думці, не можна було говорити на зборах, де кожен готов був битися за найменше слово. Тому я не вважав за можливе говорити конкретно. Мене б там рознесли. А тим часом справа дуже важлива. Ідеться про те, що нам треба нарешті добре усвідомити собі, проти чого і за що ми боремось. Ось про що йдеться.

— Ага... Але, здається, це нам уже добре відомо. Боремося проти московського імперіялізму, проти комунізму і за незалежну Україну, пане професоре.

— Проти комунізму не треба боротися. Це наша помилка.

— О-го-го! — вихопився один із найбільш нестриманих співподорожніх. — Поздоров Боже! Зміна віх! Маємо нового комуніста.

— Не нового, а старого, — поправив його професор.

— Так? А я й не знав.

— Та як ви не знали, коли ви також комуніст?

— Ніколи ним не був і напевно не буду.

— Помилка, друже, помилка. Всі українці комуністи.

— Вибачте, пане професоре. То вже навіть науково стверджено, що всі українці індивідуалісти і від природи противники всякого комунізму.

— Ха-ха! Яка це наука ствердила? Це, панове, видумка вчених спекулянтів або невчених мудрагелів. А я вам на фактах покажу, що більших комуністів, як українці, нема на цілому світі.

— Люди! Гукніть тричі „слава!"

— Не гарячіться так. Скажіть ліпше, де ви родились? На селі чи в місті?

— На селі, пане професоре.

— То ще ліпше. Я вам зараз фактами докажу, що ви — комуніст.

— Я дуже люблю факти. Будь ласка, на стіл їх.

— З охотою. Почну від себе самого, бо я також селянин. Або ще краще, від свого молодшого брата, щоб ви не казали, що я фантазую. І прошу уважно пильнувати за моїми словами і кожну неправду з місця заперечувати. Раз-у-раз траплялося, що мати відносила мого брата до сусідки, лишала там у хаті, а сама йшла на перелаз і гукала:

— „Мотре! Там я принесла вам свого нагрудника".

— „Добре!" — відгукувала з кінця городу Мотря.

І потім кілька разів навідувалась до хати і давала тому нагрудникові нассатися, аж поки не приходила мати, з поля чи з міста. На другий день Мотря приносила до нас свого нагрудника, а сама йшла на поле в'язати гречку.

— Та це відома історія. При чому тут комунізм?

— Підождіть, будь ласка, зараз побачите. Коли не було Мотрі, то нас носили до Катрі, чи до Насті, чи до якоїсь іншої матки. Ви повинні добре пам'ятати, що наші молодиці ходили не ялові, як отут в Европі, а кожна годувала, поки не вигодувала із себе всього молока, що їй Бог дав.. Благословенна раса!. І так ми, малі нагрудники й нагрудниці, мандрували від хати до хати, вздовж вулиці, або й по цілім селі, аж поки не переходили на жувачку. Здається, не було в селі такої матки, щоб кожне з нас її не ссало. І всі ми виростали на спільному молоці, і всі ми маємо спільну кров, і всі ми маємо з однакового матеріялу мізки, і всі ми однаково розумні і однаково дурні. І тому ми всі молочно - кровні комуністи, не карло - марксівські, не ленінські, а природні. І тому нам треба боротися з московським імперіялізмом, бо москалі готові ще й своїх нагрудників дати нашим мамам на воспитаніє. Вони добре знають, що Господь Бог благословив наших молодиць найбільшою кількістю молока, і то найкращої якости. Якщо я кажу неправду, то нехай мене грім уб'є з ясного неба!

— Не клястіться так страшно! Ми віримо вам! — скрикнули в один голос слухачі, захоплені молочним комунізмом професора Волокуші.

— А ще пригадайте собі, що після спільного молока ми мали комуністичну школу, сказати, природній комсомол: всі ми спільно годувалися з садків села. Не було в селі такої вишні, щоб я на ній не побував, або такої яблуні, чи груші, чи сливи. У дядька Пилипея росла дуля. Чим він її підливав, не знаю. Може патокою, а може й самим медом. Бо груші були такі солодкі, що вуста злипалися, їх ївши. І стеріг же він ті дулі! Але я був ще хитріший. Тільки бувало мій Пилипей десь загавронився, як я вже „мисію по древу". І кожний хлопець так робив. А ви хіба не так робили?

— Отож і бачите! А хвалитесь, що індивідуалісти. Ще й досі, як хочу солодко помріяти, то вилажу на Пилипейову дулю і рву, і їм, і насолоджуюся. Але не в цьому головна вартість тієї школи, а в тому, що вона розвивала в наших хлопцях великі чесноти: сміливість, відвагу, зневагу до всякого болю і до жалющої кропиви, уміння моментально зорієнтуватися в кожній ситуації, меткість спритність і взагалі все те, що тепер міститься в слові „скоб!" Треба було вилізти на черешню якраз тоді, коли господар косив під нею отаву, і ще й кісточками цілити йому в потилицю. Ці чесноти будуть нам дуже потрібні в нашій майбутній розправі з москалем чи з іншими ворогами.

(Далі буде)

Студійна (Каледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатше життя! Не зволікайте зі забезпеченням ваших дітей!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Свято Державности і Соборности України в Кензас Ситі, Кензас

30 січня відбулися вибори нової управи Відділу УКК в Кензас Ситі. До нової управи увійшли: Богдан Музика — голова, Василь Феден — містоголова, Анна Бугера — секретар, Іван Бугера — касир. — Нова управа зараз розпочала свою діяльність. Того ж вечора 30 січня постановлено якнайскорше відсвяткувати Свято Незалежности України.

Для цього голова зробив деякі заходи, внаслідок чого в суботу 20 лютого 1960 р., о 7-ій год. вечора в українській домівці св. Володимира відбулася урочиста академія, присвячена пропам'ятним дням січня 1918 р. та 1919 р. Вдале удекорування сцени виконано місцевим Відділом УКК. Не зважаючи на снігову метелицю, яка випала на той день, заля була заповнена людьми.

Свято зачалося американським гимном, який був виконаний Орестом Музикою на фортепіяні. Пізніше всі відспівали молитву „Боже Великий". Поляглих за — волю України вшановано однохвилевою мовчанкою. П. В. Феден притівав гостей. Реферат виголосив голова місцевого Відділу УКК п. Б. Музика. Він розказав про історичні події, які сталися 42 роки тому на Україні та про злуку українських земель в одну, Соборну, Незалежну Державу — Українську Народню Республіку.

Художня частина свята складалася з кількох деклямацій, які були виконані слідуючими особами: пастор М. Теслюк, панна А. Микулинецька, Віктор Вансан, панна В. Теслюк, п. М. Білик, пані Н. Музика та пані М. Тарасин. Стрілецькі пісні з акомпаніяментом на гітарі виконав п. І. Гречаник. Діточий хор, вбраний в українські строї, відспівав пісню „За рідний край". Акомпаніювала на фортепіяні панна Л. Теслюк. На закінчення всі присутні відспівали український гимн.

По святі гості за часм радо ділилися спогадами про Україну.

Дмитро Яремко

Річні Збори Т-ва „Дністер" в Ню Йорку

Тов. „Дністер", 361 Відділ УНСоюзу в Ню Йорку, відбув Річні Збори 23. лютого в залі Тов. Оборони Чотирьох Свобід при 315 Іст 10 вулиця. Участь членів на зборах мала, навіть не повних десять процент всього членства. Зі звітів уступаючої управи, а саме предсідника Мартина Малетича, заст. предс. Михайла Пізнака, фін. секр. Петра Кучми, касира Володимира Хомицького, рек. секр. Богдана Левицького довідалися присутні про діяльність товариства.

Рух членства: старших членів є 1,098, в молодечім департ. 502 члени. Прибуло до товариства нових членів 79. Померло 18 членів.

Фінансовий звіт представляється слідуючо: загальний прихід $62,232.62, сальдо з року 1958 $663.06, разом $ 62,-895.68.

Розходи за 1959 рік $62,534.-85. Осталося готівки в касі $360.83, товариство на протязі року зложило на добродійні цілі $375.60, а саме на телевізійну програму $31, на інвалідів $35, американський Червоний Хрест — $25, на Народний Фонд УКК — $106, на протихрущовський протест $50.

Тов. „Дністер" започаткувало в минулому році розбудову Стипендійного Фонду УНСоюзу, яку то акцію від „Дністра" перебрав Окружний Комітет Відділів УНСоюзу.

Тов. „Дністер" також в цьому році наділило почесним членством пана Івана Галичина і урядило на його честь бенкет.

До нової управи товариства увійшли: Василь Вишиваний предсідник, М. Пізнак — міст. предсідник, Роман Крупка, — рек. секр., Петро Кучма — фін. секр., Богдан Левицький — касир, Іван Пригода — заст. фін. урядників, Микола Гладун, Марія Сосницька і Андрій Перетятко — опікуни хворих. Данило Кольба і Микола Чума — мужі довір'я. До Контрольної Комісії увійшли: Михайло Лисогір, Іван Винник та Степан Чума. Зборами у другій частині вміло та справно проводив п. Степан Ковальчук, а секретарювали п. Роман Гриців та підписаний.

Роман Крупка,
рекордовий секр.

Загальні Збори 64-го Відділу СУА в Ню Йорку

3-го січня відбулися чергові Загальні Збори 64-го Відділу Союзу Українок Америки, праця і успіхи якого відомі в нашому місті. Кожна референтка в своїм звідомленні могла похвалитися новими осягами. Голова Відділу п. М. Ржепецька подала докладний звіт з цілорічної праці Відділу.

Відділ бере активну участь майже у всіх ділянках громадської праці. На заклик фонду заснування української катедри при американськім університеті Відділ перший відгукнувся, складаючи жертву 100 дол. Також щороку посилає на фонд КОДУС 50 дол. Крім постійної опіки над двома садками в Німеччині помагає щомісяця старшим та хворим жінкам в Европі й Америці і дає стипендію студентці в Парижі. Підставу фонду Суспільної Опіки становлять від початку існування Відділу збірки під кличем „по квотрові на місяць", що їх кожна членка зобов'язана збирати від п'ятьох знайомих осіб щомісяця. Крім того для придбання грошей на харитативні цілі Відділ улаштовує також окремі збірки під церквами, передсвяточні базарі, пікніки і забави на спілку з іншими товариствами, зокрема буфети на імпрезах. Останнього року Суспільна Опіка вислала на харитативні цілі 1,916 дол., крім 48 пачок вагою по 40 фунтів.

Спеціяльну подяку складає Управа Відділу п. Людмилі Морозовій, відомій малярці, що подарувала на харитативні цілі образ, за який Відділ зібрав на льотерії 267 долярів.

До постійних імпрез належать щорічні виставки жіночої творчости в домівці Відділу. Також авторські вечори наших письменниць увійшли в традицію культурно - освітньої роботи. Останнього року відбулися вечори письменниць Віри Вовк і Ірини Шуварської.

Контрольна Комісія, перевіривши книги й протоколи, поставила внесення на уділення абсолюторії, що й прийнято одноголосно.

До нової Управи увійшли: М. Ржепецька — голова, О. Рак — заст. гол., Г. Гошовська — секрет., Н. Пастушенко — скарбник, П. Кишш — фін. рефер., Х. Наврошька — культурно - освітня, Х. Восвідка і Н. Білоус — суспільна опіка, С. Салдан і М. Вовкодав — імпрезові рефер., Л. Раковська і Н. Тершаковець — господарські, І. Рожанковська — організ., О. Соневицька — пресова. Делегатка до Об'єднаного Комітету: І. Падох. До Контрольної Комісії увійшли М. Карпевич, Р. Захарченко, Конашевич, а як заступниці К. Скоробогата і Я. Салик. Зборами проводила мґр. І. Рожанковська, секретарювала О. Луцька.

Ольга Соневицька

Михайло Диміцький — доктор хемії в Темпель університеті

Як довідуємося з програми Темпель університету з 11-го лютого Михайло Диміцький закінчив студії на тому університеті та одержав докторат з хемії. Він 1947 р. одержав диплом інж. хеміка на інсбруцькому університеті в Австрії, а у 1949 р. докторат з ділянки хемічної технології, випрацьовуючи термічну методу добування магнезії з альпійських скал. Його докторська праця на інсбруцькому університеті значно причинилася до розвитку австрійської економії. Оригінальність та використання його праці було причиною, що інсбруцький університет присвятив його працю винахідникові атомової бомби та почесному голові Німецької Академії Наук проф. Оттові Ганові.

М. Диміцький прибув до ЗДА у серпні 1949 р. Декілька літ працював в Американському Медично - фармацевтичному Дослідному Інституті, де випрацював синтези декількох тепер відомих медикаментів, серед яких варто згадати патенти на „Екваниль", проти психічних недуг, „Азациклногентал", для викликання доброго гумору й настрою у людини, та „Вайкен", уживаний для операційних знечулень.

Як подає стейтовий університет Арізони, у своїм виданні „Амерікан Мен оф Саєнс" з р. 1960 на 1028 стор. під час студій на інсбруцькому університеті в 1947—49 рр., Диміцький був асистентом у професора Оппенкауера, на катедрі органічної хемії, а у роках 1953—54 був інструктором у дослідній органічній лябораторії Пенсилвейського університету.

Кілька років він працював у Американському Державному Агрикультурному Інституті, де відкрив багато нових сполук у тютюні, головно з групи стероїдів, вияснив, що є спричинником рака в куренні. Стероїди внаслідок піролітичного процесу курення підлягають інтермолекулярній циклізації й творять бензпирину, яка спричиняє рака. З дослідної праці над тютюном Диміцький має коло 10 публікацій, які появилися в різних американських та британських наукових журналах. На світовому з'їзді хеміків тютюну, що відбувся 24-го жовтня 1958 р. в університеті Дюк, Дургам, він репрезентував вище згадану наукову інституцію ЗДА та виголосив реферат на тему стероїди в тютюні й творення бензпирини.

На Темпель університеті він почав студії в 1955 р. За його осяги та поступи в науці університетський сенат іменував його 1959 р. на члена Сігма-Сай, куди допускають людей тільки з спеціяльними науковими заслугами.

Темою його дисертації в Темпель університеті були синтези нових сполук проти рака, левкомії й софкоми. Тут він мав також успіхи, про які ще завчасно писати, але це стало причиною, що на Темпель університеті він одержав докторат з відзначенням.

Диміцький має також публікації в німецьких наукових журналах, він є науковий співробітник американських хемічних абстрактів, та часто дописує на науково-популярні теми до „Шляху". Він є членом Українського Народного Союзу, „Обнови", спортового товариства „Тризуб", та активно помагає в організації шкіл українознавства.

Н. К.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Наукове Засідання Історичної секції УВАН у ЗДА з доповідями: Іван Світ: „Український консулят в Манджурії (рр. 1917 — 1919)"; Василь Омельченко: „Рід Полетик". Засідання відбудеться в неділю 6-го березня 1960 р., о 8-ій год. веч. в приміщенні Академії 11½ Вест 26 вул., Н. Й. — Вхід вільний.

Керівництво секції

Успіх молодого українського музика Богдана Маркова

Використовуючи нагоду приїзду українського скрипаля до ЗДА та нового члена професорського збору Українського Музичного Інституту в Ню Йорку хочемо подати малий життєпис новоприбулого Богдана Маркова. Він здобув першу музичну освіту у „Вищому Музичному Інституті ім. Лисенка" в Тернополі, а згодом студіював на Консерваторії Гендля в Мюнхені (Німечч.). В листопаді 1952 року переїхав до Мадриду (Еспан.) де продовжував свої студії на Королівській Консерваторії Музики і там склав в травні 1955 року іспит в класі скрипки.

Богдан Марків

Б. Марків знаний також як диригент хору, бо займався ним від 1948 р., а також читав численні реферати на музичні теми, зокрема про розвиток та історію української музики. Його особистість цікава тим, що він широко цікавиться не тільки музичними ділянками але і театральними, літературним та малярським мистецтвом в повному розумінні цього слова.

На найближче майбутнє він хоче зробити концертове турнє в Америці та Канаді, пропагуючи на цьому континенті модерну еспанську музику, а також зробити український репертуар, головно сучасних композиторів, і тим доказати, що в нашій музичній літературі є цеголки, що надаються до великої будівлі універсальної культури.

Т.

● **Комуно - китайський т. зв.** Крайовий народний конгрес, який є відповідником совєтського Верховного Совєту, збереться наприкінці березня ц. р. на свою сесію для ухвалення економічного пляну на біжучий рік. Наради того комуно-китайського псевдо-парляменту перешкодили комуно - китайському прем'єрові Чу Ен-лаєві поїхати наприкінці березня до Індії, куди він поїде щойно в квітні.

Увага! ДІТРОЙТ і КЛІВЛЕНД! Увага!

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ,
Осередок ім. ген. Грицая Перебийноса
в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.
— запрошує —
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
на
Гостинний ВИСТУП — КОНЦЕРТ
МІШАНОГО ХОРУ І СТРУННОЇ ОРКЕСТРИ
під мистецьким керівництвом
проф. Володимира БОЖИКА.
Ансамбль виступить у:

ДІТРОЙТІ —
в СУБОТУ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1960
в залі Українського Народного Дому — 4855 Martin Street.
Початок — в год. 7:00 вечора;

КЛІВЛЕНДІ —
в НЕДІЛЮ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1960
в Lincoln High School Auditorium — при 301 Scranton Rd.
Початок — в год. 4:00 по полудні.

ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄ
УПРАВА ОСЕРЕДКУ СУМА в РОЧЕСТЕРІ

Увага! Увага!

НЮАРК, Н. Дж. й ОКОЛИЦЯ!
Спів. Т-во „Трембіта" в Нюарку
при співучасті
МІШ. ХОРУ УКРАЇНСЬКОЇ КАТ. ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
— влаштовує
в неділю, 13-го березня 1960 р.
в год. 6:30 веч.
в залі УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ — в НЮАРКУ при 180 Вільям вул.
ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО
В ПРОГРАМІ:
Святочна промова — ред. І. КЕДРИН;
Виступ чол. хору „ТРЕМБІТА" і міш. хору Укр. Кат. Церкви св. Івана Хрестителя;
Деклямація — І. КОНОНІВ;
Сопранове сольо — Марта КОКОЛЬСЬКА-КОБРИН, барит. сольо — Лев РЕЙНАРОВИЧ.
Акомпаньямент — Галина КЛИМ.
Диригенти: проф. О. МИКИТЮК і М. ДОБОШ.

Прохається Українське Громадянство взяти масову участь у цьому святі.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій
міста НЮ ЙОРКУ, Відділ УККА
— влаштовує —
в неділю, 6-го березня 1960 р.
в год. 6:30 вечора
в залі WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL
40 Irving Pl. (cor. East 16 & 17 Sts.) NYC
Антибольшевицьку МАНІФЕСТАЦІЮ
у зв'язку з посиленим наступом на еміграцію і смертю
сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ.
В ПРОГРАМІ:
Промова в українській мові — д-р Степан ГАЛАМАЙ; в англійській мові — конгресмен В. Л. АНФЮЗО;
Хор „ДУМКА" під дириг. Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО;
Баритон — Юрій БОГАЧЕВСЬКИЙ та артист — Ярослав ШНОТ-РУДАКЕВИЧ.
Акомпаньямент — Галина ЧІЧКА-АНДРІЄНКО.

Своєю масовою і зорганізованою участю докажімо, що нам є дорога воля Українського Народу для якої жили, вмирали і вмирають найкращі Сини і Дочки Українського Народу.

Заповіджений на СУБОТУ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1960 р.
АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР Ярослава ГЕРУСА
з незалежних причин
ПЕРЕКЛАДАЄТЬСЯ
на ПІЗНІШЕ.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
Історичної секції УВАН у США
ДОПОВІДІ:
Іван СВІТ — „УКРАЇНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ В МАНДЖУРІЇ (рр. 1917-1919)";
Василь ОМЕЛЬЧЕНКО — „РІД ПОЛЕТИК".
Засідання відбудеться
в НЕДІЛЮ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1960
в год. 8:00 вечора
в приміщенні Академії — 11½ Вест 26-та вул., в Ню Йорку.
Вхід вільний — КЕРІВНИЦТВО СЕКЦІЇ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу
НАДГУДСОНСЬКОЇ ЗОНИ,
— відбудуться —
в суботу, 5-го березня 1960 р.
в НАРОДНОМУ ДОМІ — в ДЖЕРЗІ СИТІ.
ПОЧАТОК ЗБОРІВ — год. 8:30 вечером.
ПОРЯДОК ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ:
1. Відкриття і вибір Президії;
2. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів;
3. Звіт з діяльности Окр. Комітету і дискусія над звітом;
4. Звіт Контр. Комісії, з внеском на уділення абсолюторії;
5. Вибір нового Окружного Комітету;
6. Вибір Контрольної Комісії;
7. Ухвалення членської вкладки;
8. Плян праці на біжучий рік.

У Зборах візьме участь:
ДМИТРО ГАЛИЧИН — гол. предсідник УНСоюзу.
На Загальні Збори запрошується по двох представників Союзових Відділів:

25,	70,	170,	171,
196,	213,	270,	275,
281,	286,	287,	380,

і всіх Конвенційних делегатів Округи.
Проситься Шан. Секретарів всіх Відділів нашої Округи прибути на Загальні Збори з аплікаціями нових членів.
ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Незабутнього,
бл. п. д-ра Корнила ТРОЯНА
заслуженого громадянина і б. адвоката в Ходорові,
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в СУБОТУ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1960 р.
в год. 8:30 рано
в церкві СВ. ДУХА — при Н. 5-ій вул. в БРУКЛИНІ, Н. Й.
РОДИНА

Метрополітальний Відділ Товариства Українських Лікарів
повідомляє, що
в суботу, 5-го березня 1960 р.
в УКРАЇНСЬКІМ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ
2 East 79th Street — New York
— відбудуться
СХОДИНИ
Реферат на тему
„ПІСЛЯХОЛЕЦИСТЕКТОМІЧНИЙ СИНДРОМ"
виголосить
д-р Борис Филипчак
ПОЧАТОК — в год. 8:00 вечора.
Після реферату
ТОВАРИСЬКА ВЕЧІРКА
з нагоди відкриття нової домівки, при співучасті
Ч. КЕРНИЦЬКОГО і М. ПОНЕДІЛКА.
Запрошуємо всіх Членів і Прихильників Товариства

В НЕДІЛЮ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1960 р.
в год. 11:30 перед пол.
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в Українській Католицькій Церкві св. І. Хрестителя в НЮАРКУ, Н. Дж.
за спокій душі
бл. п. Всеч. о. Петра ПОНЯТИШИНА
бувшого адміністратора Української Католицької Дієцезії в Америці й довголітнього пароха в м. Нюарку, Н. Дж., який багато причинився при зорганізуванні нашої фінансової спілки.
Запрошуємо Українське Громадянство м. Нюарку та Околиці, взяти участь у спільних молитвах, та вшанувати пам'ять Незабутнього, одного з найвидатніших Церковних і Громадських Діячів-Піонерів.
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЩАДНИЧА й ПОЗИЧКОВА СПІЛКА „ТРИЗУБ"

В 10-ту РІЧНИЦЮ ГЕРОЇСЬКОЇ СМЕРТИ
сл. п. ген.-хор. Тараса ЧУПРИНКИ - ШУХЕВИЧА
— відбудуться —
ЗАУПОКІЙНІ ПАНАХИДИ
в П'ЯТНИЦЮ, 4-го БЕРЕЗНЯ 1960
в українській кат. церкві св. Юра в Ню Йорку в год. 8:00 вечора.
в НЕДІЛЮ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1960
в Свято-Троїцькій українській православній церкві — при Брум вул., в Ню Йорку, в год. 12:30 по пол.
До участи в Панахидах запрошують Українське Громадянство
ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ НЮ ЙОРКУ

ЦЕНТРАЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ БУКОВИНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ — в НЮ ЙОРКУ
повідомляє, що
в СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
бл. п. Ореста РУСНАКА
КАМЕРНОГО СПІВАКА
відправляться
ПАНАХИДИ
в СУБОТУ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1960
в церкві Пресвятої Тройці — при 359 Брум вул. в Ню Йорку — в год. 6:00 вечора;
в НЕДІЛЮ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1960
в церкві Св. Володимира — при 82-ій вулиці, після Св. Літургії.
На Панахиду запрошується все Українське Громадянство.

НЕДІЛЯ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1960 Год. 2:30 по пол.
на грищі Укр. Спорт. Майдану — при 31-ій Еве. і 124 вул., College Point, L. I.
МИСТЕЦЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
УСК (Ню Йорк) — НОТА S.C.
ПЕРЕДЗМАГ: год. 12:30: УСК 1Б — НОТА (резерва).
ДОЇЗД: з 14 вул. Lexington до 42, пересісти на Flushing Train й їхати до кінця лінії. Пересісти на автобус Q 65 та їхати в сторону Каледж Пойнту до 31 Еве.
ДОЇЗД на власну автом: 34 вул. Midtown Tunnel на Long Island Express Way та прямо Rodman St., Flushing, а далі Lawrence St. до 31-ої Еве. наліво.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь проф. В. Чапленка „Сучасний стан русифікації української мови в УССР.

7. лютого відбулося наукове засідання Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і СССР, на якому проф. В. Чапленко зробив доповідь про сучасний стан української мови в УССР.

У першій частині доповіді проф. Чапленко подав конспективний огляд розвитку української літературної мови у XX сторіччі. У дореволюційній Росії ця мова була „під опікою" царських цензорів, які спеціяльно стежили, щоб не допускати „нових слів". Цієї опіки українська мова позбулася після Революції 1905 року, а можливості розвитку її прийшли після 1917 року. Цей розвиток набув такого розмаху, що большевики не змогли втручатися в нього більше 10 років, лише в 30-х роках почали викорінювати „національне шкідництво" і запровадили спеціяльну політику щодо української мови. Доповідач нагадав кілька фактів урядового втручання в розвиток мови: зміну правопису, заборону словників, арешти українських мовознавців і заборону їх праць. Заходи були в основному спрямовані на наближення української мови до російської.

Протягом 1959 року з'явилось кілька статтей про шанування української мови. На з'їзді письменників у березні 1959 року говорили про чистоту мови. Недавно в совєтській пресі почалась дискусія на мовні теми, але й вона притягла лише трьох учасників, та й то дехто з них виступав на дилетантському рівні. З'явились одночасно і статті про „буржуазний націоналізм у мові".

У другій частині доповіді проф. Чапленко подав конкретні матеріяли про теперішній стан української мови в УССР. Ряд сучасних українських письменників пишуть доброю мовою. Видно, що вони несуть в літературу глибинно - народну мовну стихію, в якій виросли самі. Проте в їх писаннях зустрічаються русизми, зокрема непритаманна українській мові форма давального відмінку однини „сину, будинку", тощо. Зустрічаються у сучасних письменників і російські слова, як от у Стельмаха — „лучина", „брезгливий", тощо.

Більшість підручників, що виходять на Україні, це переклади з російської мови. Це відбивається на їх стилі.

Письменники, журналісти і перекладачі мають багато труднощів. Є прямий тиск і заборони. Наприклад, не дозволено вживати українське слово „літун", а вживається лише російське — „летчик". Пишуть лише „номер газети", а не український зворот „число газети". Вилучено з ужитку українське слово „книгарня". Очевидно буває і перестраховка авторів, які з переляку уживають російських форм. Має значення і недостатня обізнаність молодих, які не можуть познайомитися з досягненнями української літературної мови, бо багато праць заборонено.

Проф. Чапленко навів ряд прикладів русифікації української мови. Наприклад, запроваджено такі слова і звороти: „училище", „глава уряду". Викинуто українське слово „чужомовний". Спершу його замінено на „іншомовний", а потім на „іноземний", щоб точніше відповідала російському „иностранный". Чужі слова дозволено вживати лише ті, що вже є у російській мові, хоч на Західній Україні вживано особливо багато таких слів західньо-европейського походження, які не увійшли в російську мову. Неологізми дозволено лише такі, що є в російській мові. Правопис чужих слів узгіднено з відповідним російським правописом.

Після доповіді відбулася дискусія, в якій брали участь А. А. Адамович, п. Галій, І. Замша, С. Зеркаль, В. Косаренко-Косаревич, Г. Костюк, Е. Рев'юк, Є. Стахів, І. Станкевич, Л. Чикаленко. Зокрема білоруський учений, проф. А. Адамович зауважив, що у відношенні до білоруської мови у БССР теж відбувається русифікаторська політика.

Закриваючи засідання Комісії, В. Голубничий, який головував на зборах, сказав, що цікава доповідь проф. В. Чапленка накреслила ряд проблем до дальшого досліджения, зокрема проблему державної або панівної мови, якою в СССР є російська. **Л. Д.**

ОБСТРУКЦІЯ В СЕНАТІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Провідник сенатської меншости республіканський сенатор Іверет М. Дірксен виходить із свого бюра після короткого відпочинку, щоб брати далі участь в дискусії, викликаній спротивом південних сенаторів проти нового законопроєкту про громадянські права.

Важливі змагання за першенство УСК-у, Ню Йорк

В неділю 6-го березня УСК Ню Йорк зустрінеться з дуже сильним суперником, одним з претендентів на чемпіонат Ліґи, Німецьким Спортовим Клюбом „Гота". Коли взяти під увагу, що до входу до вищої кляси Німецько-Американської Ліґи треба здобути перше або друге місце у групі, в якій змагається тепер УСК, тоді щойно виходить на яву важливість змагань УСК-у з Готою, яка в показнику Ліґи стоїть тепер на третьому місці зараз за УСК-ом, та Грецьким Спортовим Клюбом. Гота визначається дуже добрим складом нападу, багатим на добрих стрільців воріт. УСК вийде до цих змагань у своєму найкращому складі. Змагання ці відбудуться на грищі УСК-у.

Батьки мають зголошувати в податкових заявах прибутки своїх неповнолітніх дітей

Олбані, Н. Й. — Голова Стейтової Податкової Комісії Джозеф Г. Морфі урядово вияснив, що батьки неповнолітніх дітей мають ті всі прибутки, які мали їхні діти, зголошувати на своїх податкових заявах до стейтового податкового уряду. Якщо нелітня донька заробила якісь доляри як тимчасова пістунка коло чужих дітей, або як син заробив щось на спортовій площі, подаючи грачам кийок чи м'ячі, то все це належить до прибутків батька зглядно матері. Морфі заявив, що це є згідно з обов'язуючим давнім законом, і що давніше вже не раз були карані батьки, які не зголосили цих прибутків своїх дітей, коли про них довідався податковий уряд. Справа оподаткування нелітніх дітей є вияснена на цьогорічних податкових формулярах. Батьки не є вдоволені з цього зарядження і заявляють, що їх діти не будуть працювати, коли 15 чи 20 долярів, які вони видають на ласощі, мусять зголошувати в податкових заявах. Губернатор Рокефеллер сказав, що це є давній закон, який треба б змінити.

ВЕЛИКІ ПРОМИСЛОВІ ФІРМИ ПЕРЕСУНУЛИ ВІК ЕМЕРИТІВ ІЗ 65 ДО 68 РОКІВ

Ню Йорк. — Тижневик „Індастріел Рілейшенс Ньюз" повідомляє, що зміняється поволі вік, в якому робітники мусіли відходити на емеритуру та покидати працю. І так великі корпорації Консолідейтед Едісон і Амерікен Сайанемід пересунули обов'язковий вік емеритів із теперішних 65-ох років до 68 років. 28 інших американських корпорацій виявляють сильну тенденцію до того, щоб не було тривкого реченця, в якому всі робітники мусіли б залишати працю. Деякі з цих фірм вже тепер не наполягають на тому, щоб після закінчення 65-го року життя робітники залишали працю. Часопис „Індастріел Рілейшенс Ньюз" передбачає, що ця тенденція до пересування примусової емеритури на пізніший вік буде поширюватися в найближчих роках. Фірми дивитимуться на те, як працює робітник, а не на те, чи він закінчив вже 65-ий рік життя.

В ЗАЛІЗНИЧНІЙ КАТАСТРОФІ В КАЛІФОРНІЇ ЗГИНУЛО 15 ОСІБ

Бейкерсфілд, Каліф. — Особовий залізничий поїзд, який їхав із Санта Фе до Шикаґо, зударився 1-го березня з тяговим автом, що везло оливу, і внаслідок цього прийшло до експльозії, в якій згинуло 15 осіб, а 50 пасажирів є поранені. За кілька мінут на місце катастрофи прибули вози лікарського поготівля, які перевозили поранених до найближчих шпиталів. Численні поранені зможуть залишити шпиталі, але є між ними кілька осіб, що находяться в критичному стані, а один пасажир помер зараз після приїзду до шпиталю. Три перші вагони поїзду зовсім знищені, розбитий і оливний танкер та його трейлер.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

БОСТОН, Масс. — Місячні Збори членів Відд. 238, відбудуться в неділю, 6-го березня 1960 р., зараз по Службі Божій, у церковній залі св. Андрія — Джемейка Плейн, Масс. Присутність всіх членів обов'язкова. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. — Управа Т-ва ім. В. Хмельницького, Від. 158, повідомляє, що Квартальні Збори відбудуться в суботу, 5-го березня 1960 р., в год. 8-ій веч., в залі УНДому, при 216-218 Grand St. Проситься привести нових кандидатів у члени Т-ва і УНСоюзу. — Ю. Павчак, предсідник; П. Дубовецький, рек. секретар.

Посмертні Згадки

Стефан СЕНКО, — член Відд. 8 УНСоюзу в Йонкерсі, Н. Й., упокоївся в Бозі в п'ятницю, 19-го лютого 1960 р. Покійний походив з с. Телиг, пов. Новий Санч, Зах. Україна. Маючи 65 років полишив сестру, замужну Оленик. Похорон відбувся 23-го лютого 1960 р., з церкви св. Михаїла. Похоронено на Oakland Cemetery. — В. Й. П!
В. Мандзій, секр.

Петро МУЗИКА — довголітній член Відд. 238 УНСоюзу в Бостоні, Масс., помер 8-го лютого 1960 р. Покійний народився 1894 р. Походив із села Підлипці, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, 3 синів, одну доньку та 7 внуків. Похорон відбувся 10-го лютого 1960 р. Покійний похований на цвинтарі Jonest Hills, Бостон, Масс. Вічна Йому Пам'ять!
І. Силінський, секр.

Розшуки

Зенон КУЧЕР, син Юрія з Рудна, пошукує брата МИХАЙЛА, і просить заграничні видавництва про передрук. Інформації слати на мою адресу:
В. ДМИТРОВИЧ.
2348 Professor Street
Cleveland 13, Ohio

ТАРЗАН, ч. 4414. Мрія потвори здійсниться.

THE TWO ENEMIES HURTLED DOWN FROM THE SACRIFICIAL CLIFF, AND SPLASHED INTO THE MURKY LAGOON.

AN INSANE FURY GRIPPED JIM CROSS, AND HE CLUTCHED AT TARZAN'S THROAT— —

BUT HIS WAS NOT THE ONLY FURY. KRAKA, MONSTER OF THE DEEP, SLITHERED TOWARD THE CHURNING WATER!

Обидва вороги впали вниз із жертовної скелі і хлюпнули в темну лягуну.

Божевільний жах обняв Джіма Кросса, і він вчепився за горло Тарзана . . .

Але це не була єдина лютість. Потвора глибини Крака вилізла в напрямі до скаламученої води!